

Ichthus Lyceum

Gymnasium, Atheneum, Havo

schoolexamenreglement

Schooljaar 2018-2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Algemeen.....	3
Begripsbepalingen	4
A. Het schoolexamen (SE).....	6
Artikel 1 Programma van toetsing en afsluiting (PTA).....	6
Artikel 2 De organisatie van de schoolexamens	6
Artikel 3 De afname van de schoolexamens	7
Artikel 4 De beoordeling van schoolexamens.....	8
Artikel 5 Het profielwerkstuk.....	9
Artikel 6 Herexamen, inhalen, herkansen, vrijstellen en toekennen van een afwijkend examen	9
Artikel 7 Het examendossier	11
Artikel 8 Zittenblijvers en gezakte leerlingen.....	11
Artikel 9 Versneld examen afleggen	12
Artikel 10 Te laat inleveren, te laat komen, verhinderd zijn en ongeoorloofde absentie	13
Artikel 11 Toegestane hulpmiddelen bij schoolexamens	14
Artikel 12 Leerlingen die recht hebben op extra tijd	15
Artikel 13 Onregelmatigheden tijdens het schoolexamen	15
Artikel 14 De examencommissie en beroepsmogelijkheden.....	16
B. HET CENTRAAL SCHRIFTELIJK EINDEXAMEN (CE).....	17
Artikel 1 Toegestane hulpmiddelen	17
Artikel 2 De organisatie en afname van het centraal examen.....	18
Artikel 3 Leerlingen die recht hebben op extra tijd	20
Artikel 4 De rekentoets	21
Artikel 5 De slaag/zakregeling 2019 (onder voorbehoud).....	23
Artikel 6 Het judicium cum laude (onder voorbehoud).....	24
Artikel 7 De afname van het centraal examen onder bijzondere omstandigheden.....	24
Artikel 8 Gespreid examen.....	24
Bijlage 1 Afspraken bij doubleren en het overdoen van het examenjaar	25
Bijlage 2 Overzicht van alle vakken en onderdelen in de Tweede Fase HAVO	26
Bijlage 3 Vrijstellingen bij doubleren, VWO-bovenbouw 2018-2019	27
Bijlage 4 Overzicht van alle vakken en onderdelen in de Tweede Fase 4 vwo cohort 2018-2019 en 5 vwo cohort 2017-2018	29
Bijlage 5 Samenstelling combinatiecijfer atheneum/gymnasium 4 vwo/5 vwo.....	30
Bijlage 6 Samenstelling combinatiecijfer atheneum/gymnasium 6 vwo	30

Algemeen

Dit schoolexamenreglement voor havo en vwo is, na overleg met de Medezeggenschapsraad, vastgesteld door rector en schoolleiders van het Ichthus Lyceum, daartoe gemachtigd door het Bevoegd Gezag, het College van Bestuur van de Samenwerkingsstichting 'Dunamare Onderwijsgroep'.

Dit examenreglement is gebaseerd op het Eindexamenbesluit VO, dat via de site www.overheid.nl geraadpleegd kan worden.

Het reglement geldt voor het schooljaar 2018-2019. Wijzigingen in het eindexamenbesluit VO kunnen leiden tot tussentijdse wijzigingen van dit schoolexamenreglement. Als dit schoolexamenreglement strijdig wordt met een regeling in het Eindexamenbesluit VO, dan geldt het Eindexamenbesluit VO.

Onder verantwoordelijkheid van het Bevoegd Gezag nemen de rector en de examinatoren het eindexamen af. Het eindexamen bestaat uit een schoolexamen (SE) en een centraal examen (CE). Een leerling kan pas aan het centraal examen deelnemen als hij het schoolexamen in zijn geheel heeft afgelegd.

In deel A van dit schoolexamenreglement is de gang van zaken rond schoolexamens op het Ichthus Lyceum formeel vastgelegd. In de deel B wordt algemene informatie gegeven over het centraal examen.

Dit schoolexamenreglement is formeel uitsluitend van toepassing op toetsen die meetellen voor het schoolexamen.

De rector heeft uit het personeel van het Ichthus Lyceum twee medewerkers aangewezen als examensecretaris: mevrouw M. de Voogd en de heer A.J. Odijk.

Eenieder die betrokken is bij de uitvoering van, dan wel deelneemt aan het schoolexamen centraal examen en daarbij de beschikking krijgt over gegevens waarvan hij het vertrouwelijke karakter kent of redelijkerwijs kan vermoeden, is verplicht tot geheimhouding hiervan.

Overal waar in dit schoolexamenreglement 'hij' staat, kan ook 'zij' worden gelezen.

In gevallen waarin dit schoolexamenreglement niet voorziet, beslist de rector.

Begripsbepalingen

Bevoegd Gezag:

College van Bestuur van de Samenwerkingsstichting 'Dunamare Onderwijsgroep'.

Combinatiecijfer:

Dit is het rekenkundig gemiddelde van de eindcijfers van de vwo-vakken profielwerkstuk, maatschappijleer en WO en de havo-vakken maatschappijleer en profielwerkstuk. De cijfers voor de afzonderlijke vakken mogen niet lager zijn dan 4,0.

Eindexamen:

Het eindexamen valt uiteen in een schoolexamen en een centraal examen.

Examencommissie:

Commissie die bestaat uit de examensecretaris havo of vwo, de betrokken jaarlaagcoördinator en een docent. Elke afdeling heeft een examencommissie. Je kunt deze commissie bereiken via examensecretaris A. J. Odijk (a.odijk@ichthuslyceum.nl)

Examinator:

Degene die is belast is met het afnemen van het examen voor een bepaald vak. Normaal gesproken is dat de docent in het desbetreffende vak.

Examendossier:

Het examendossier is het geheel van de onderdelen van het schoolexamen, zoals vermeld in het PTA van ieder vak.

Handelingsdeel:

Onderdeel van het schoolexamen dat een leerling moet hebben afgerond met 'voldoende' of 'goed', of 'naar behoren voldaan' voordat hij kan deelnemen aan het centraal examen.

Herexamen:

Als een leerling een examenvak dat alleen een schoolexamen kent afsluit met een onvoldoende eindcijfer, dan krijgt hij de mogelijkheid een herexamen te doen voor dit vak.

Herkansen:

Een schoolexametoets opnieuw maken om het eerder behaalde cijfer te verbeteren.

Inhalen:

Een schoolexametoets maken die vanwege geoorloofde absentie in eerste instantie niet kon worden gemaakt.

Leerling:

Leerling die in een voorexamen- of examenklas zit van het Ichthus Lyceum in Driehuis.

Ongeoorloofde absentie:

Hiervan is sprake als een leerling een dag of een deel van de dag (minimaal 1 lesuur) zonder opgaaf van een geldige reden afwezig is, dit ter beoordeling van de jaarlaagcoördinator.

Praktische opdracht:

Hieronder wordt verstaan een toets die de toepassing van kennis, inzicht en vaardigheden beoordeelt. De toets bestaat uit een door de leerling verricht onderzoek en/of de mondelinge of schriftelijke verslaglegging daarvan. Ook schriftelijke verslagen, leesdossiers en zijn praktische opdrachten.

Profielwerkstuk:

Een werkstuk, een presentatie daaronder begrepen, waarin op geïntegreerde wijze kennis, inzicht en vaardigheden aan de orde komen die van betekenis zijn in het desbetreffende profiel. Het profielwerkstuk in het havo en in het vwo heeft betrekking op één of meer vakken van het eindexamen. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur (vwo) of 320 uur (havo). Instructies voor de uitvoering van het profielwerkstuk worden door de profielwerkstukcoördinator aan de leerlingen verstrekt. Op het technasium heet dit werkstuk Meesterproef.

Rekentoets:

Toets die sinds 2017-2018 geen verplicht onderdeel meer is van het eindexamen. De rekentoets moet zowel op vwo als havo tenminste één keer afgelegd zijn. Zie artikel 4 De rekentoets.

Rekentoets ER:

Met de rekentoets ER worden meerdere toetsen bedoeld. Zo kan een leerling met een ernstig rekenprobleem waaronder dyscalculie voor het examen kan een havo of vwo leerling in plaats van de rekentoets 3F de rekentoets 3ER afleggen. De rekentoets ER vraagt het begripsniveau dat hoort bij het wettelijk referentieniveau maar het bewerkingsdeel is aangepast aan het ernstig rekenprobleem waaronder dyscalculie.

PTA:

Toets die omschreven wordt in het Programma van Toetsing en Afsluiting (PTA). Daaronder wordt verstaan een schriftelijke of mondelinge toets met open en/of gesloten vragen, af te nemen op een door de school bepaalde tijd en plaats. Ook luistertoetsen van het CITO vallen onder het begrip PTA.

Schoolexamenvakken:

Dat zijn vakken die wel in de slaag- zakregeling voorkomen, maar waar geen centraal schriftelijk eindexamen(CSE) voor afgenomen wordt, zoals informatica, maatschappijleer en O&O.

Vaksectie:

De examinatoren in een bepaald vak, zo nodig bijgestaan door andere docenten in dat vak.

A. Het schoolexamen (SE)

Artikel 1 Programma van toetsing en afsluiting (PTA)

1. Het schoolexamen bestaat uit de volgende onderdelen:
 - Schoolexametoetsen
 - Praktische opdrachten
 - Profielwerkstuk (meesterproef)
 - Handelingsdelen
2. Aan het begin van het schooljaar, voor 1 oktober, wordt het PTA gepubliceerd op de website van het Ichthus Lyceum.
3. In het PTA wordt voor ieder vak aangegeven:
 - In welke toetsperiodes de schoolexamens worden afgenomen.
 - Op welke data de praktische opdrachten uiterlijk ingeleverd moeten worden.
 - Op welke data de handelingsdelen per vak uiterlijk moeten zijn afgerond.
 - De globale stofomschrijving of aanduiding van het examendomein waarop de toets betrekking heeft.
 - De tijdsduur waarbinnen de toets gemaakt moet worden.
 - De vorm waarin de toets wordt afgenomen: mondeling, schriftelijk of als praktische opdracht.
 - De wegingsfactoren die aan de toets worden toegekend aangeduid als percentage van het gehele schoolexamen voor het betreffende vak.
 - Ook wordt aangegeven of de toets herkansbaar is.
4. Alleen in bijzondere gevallen mogen docenten tijdens het schooljaar wijzigingen in het PTA aanbrengen. Deze wijzigingen moeten worden goedgekeurd door de betrokken jaarlaagcoördinator de examensecretaris. Goedgekeurde wijzigingen worden altijd schriftelijk meegedeeld aan de leerlingen en ouders en gepubliceerd op de website van het Ichthus Lyceum. De jaarlaagcoördinator en de examensecretaris ontvangen een kopie van het gewijzigde PTA.
5. Bevorderingstoetsen ("gewone proefwerken") maken geen onderdeel uit van het PTA. Deze toetsen meten vorderingen op weg naar grote afsluitende toetsen en vooral naar het centrale examen. De cijfers voor deze bevorderingstoetsen bepalen je overgang naar een volgende jaarlaag. De cijfers voor de PTA-onderdelen daarentegen tellen mee in de slaag/zakregeling.

Artikel 2 De organisatie van de schoolexamens

1. Een leerling en/of zijn ouders/verzorgers kunnen op ieder gewenst ogenblik inzage krijgen in zijn vorderingen door in te loggen in de cijferadministratie van Magister. Daarnaast worden de ouders/verzorgers in de vorm van cijferoverzichten een keer per jaar schriftelijk op de hoogte gesteld van deze vorderingen.
2. Iedere leerling is verplicht aan elk onderdeel van het schoolexamen deel te nemen. Als een leerling niet aan alle onderdelen heeft deelgenomen en/of niet alle onderdelen naar behoren heeft afgelegd, dan kan hij niet aan het centraal examen deelnemen.
3. Tijdens het schoolexamen mag een leerling gebruik maken van toegestane hulpmiddelen, tenzij in het desbetreffende PTA anders is vermeld (zie artikel 10). Deze hulpmiddelen dienen in originele staat en onbeschreven te zijn.
4. Een leerling moet ten minste vijf schooldagen voor het begin van het centraal examen alle onderdelen van het schoolexamen hebben afgesloten. Dit is voorwaardelijk voor deelname aan het centraal examen.
5. De schoolexamens van vakken waar geen eindcijfer voor vastgesteld wordt moeten ook uiterlijk 5 dagen voor het begin van het centraal examen afgerond zijn. Dit geldt bv voor lichamelijke opvoeding. CKV wordt al in het voorexamenjaar afgesloten. Hier moet minimaal een voldoende behaald zijn om toegang te krijgen tot het laatste examenjaar.

6. Uiterlijk drie schooldagen voor het begin van het centraal examen deelt de rector de cijfers die de leerlingen hebben behaald mee aan de leerlingen en aan de inspectie.
7. In bijzondere gevallen kan de rector toestaan dat de leerling het schoolexamen in een of meerdere vakken niet voor het eerste tijdvak van het centraal examen afrondt.
8. Als er SE-toetsen worden afgenomen buiten de SE-perioden om, dan moet er tussen het moment van opgeven en afnemen minimaal één week zitten.
9. Dit geldt ook als er een nieuwe datum vastgesteld moet worden voor een uitgestelde toets.
10. Om te kunnen voldoen aan alle verplichtingen binnen het PTA (toetsen, begeleidings- en beoordelingsgesprekken enz.) dien je je iedere schooldag van 8.15 tot 17.00 uur beschikbaar te houden voor school, ook in de laatste twee weken van het schooljaar na de laatste proefwerkweek.
Mocht je als gevolg van bezigheden elders niet op een PTA-afspraak op school verschijnen, dan zal dat als een onregelmatigheid gelden. In uitzonderlijke gevallen kunnen PTA's ook in de vroege avonden afgenomen worden. Uiteraard wordt eenieder tijdig daarover geïnformeerd.

Artikel 3 De afname van de schoolexamens

Algemeen

1. Alle schriftelijke toetsen worden aangeboden in puntgrootte 12 en regelafstand 1.15, waardoor vergroting voor kandidaten met een leesbeperking overbodig wordt. De letters en tabellen en grafieken worden niet tot puntgrootte 12 vergroot. Een (loep)liniaal kan dan uitkomst bieden.
2. Bij elke schriftelijke toets wordt per vraag/opdracht aangegeven hoeveel punten de vraag/opdracht waard is.
3. Als een onderdeel van het schoolexamen in een vak op mondelinge wijze wordt afgenomen, gebeurt dit in aanwezigheid van een andere docent of met behulp van opnameapparatuur, dit uitsluitend als dit wettelijk vereist is.
De beoordelingscriteria van mondelinge examens zijn vooraf inzichtelijk voor de leerling.

Regels tijdens schoolexamens

4. Iedere leerling moet 5 minuten voor aanvang van de schoolexamentoets aanwezig zijn. Tot 30 minuten na aanvang wordt hij nog toegelaten, daarna niet meer. Als hij te laat is, krijgt hij geen extra tijd. Bij kijk- en luistervaardigheidstoetsen geldt dat een leerling die te laat is niet meer wordt toegelaten tot de toets.
5. Jassen en tassen mogen niet mee worden genomen naar het lokaal waar de toets plaatsvindt. Dit geldt ook voor mobiele telefoons, smartwatches, muziekapparatuur, etc. Leerlingen zijn zelf verantwoordelijk voor het op een veilige manier opbergen van de jassen en apparatuur.
6. Bij een toets van 1 lesuur mag de leerling het lokaal niet verlaten voor het einde van de beschikbare tijd. Als hij klaar is, stoot hij anderen niet. Zodra zijn werk is ingenomen mag de leerling alleen een studieboek van een ander vak gebruiken of een leesboek.
7. Bij een toets van 2 of meer uren mag de leerling na 50 minuten, tot 15 minuten voor het einde van de beschikbare tijd het lokaal verlaten.
8. Tijdens een toets is het niet toegestaan op welke wijze dan ook met anderen te communiceren, dan wel informatie op te halen van informatiedragers. (smart devices)
9. De leerling mag geen gebruik maken van correctielak, -pen, -lint.
10. De leerling mag alleen gebruik maken van door de school verstrekt papier. Het gebruik van eigen klad-/aantekeningenpapier is niet toegestaan.
11. De leerling noteert op ieder blad op de daartoe bestemde plaats zijn naam. Hij noteert op het eerste blad hoeveel blaadjes er in totaal worden ingeleverd en op ieder blad het nummer van het desbetreffende blad.

12. Na het inleveren van de uitwerkingen van het schoolexamen mag de leerling onder geen beding wijzigingen en/of aanvullingen in het ingeleverde werk aanbrengen.
13. De leerling mag het lokaal alleen verlaten als opgaven, antwoorden en kladpapier zijn ingeleverd bij de docent/surveillant.
14. Het werk moet gemaakt worden met een blauw of zwart schrijvende pen. De leerling mag niet met potlood schrijven, tenzij anders vermeld in de opgaven. (Bijvoorbeeld bij grafieken e.d.)
15. Bij overtreding van bovenstaande regels kunnen sancties worden opgelegd zoals deze zijn vermeld in dit examenreglement. (zie artikel 12 lid 2)

Artikel 4 De beoordeling van schoolexamens

1. De docent stelt de leerling van iedere beoordeling van het schoolexamen op de hoogte binnen 10 schooldagen nadat het is afgenomen. Hiervan kan alleen afgeweken worden met toestemming van de rector en/of de examensecretaris. (Een uitzondering op de regel dat een werk binnen 10 schooldagen beoordeeld moet zijn, zijn de luistervaardigheidstoetsen. Het adviescijfer wordt door het Cito achteraf bepaald. Het kan voorkomen dat het Cito meer dan 10 schooldagen nodig heeft om een adviescijfer te bepalen)
2. Alle schoolexamentoetsen, praktische opdrachten en profielwerkstukken worden beoordeeld met een cijfer van 1,0 tot en met 10,0 met een nauwkeurigheid van een decimaal.
3. Als een leerling in een vak door twee of meer docenten is getoetst, bepalen deze docenten in onderling overleg het cijfer. Komen zij niet tot overeenstemming, dan wordt het cijfer bepaald op het rekenkundig gemiddelde van de beoordeling van ieder van hen afzonderlijk.
4. Het eindcijfer van vakken met alleen een schoolexamen wordt uitgedrukt in een geheel getal van 1 tot en met 10. Magister staat voor alle afrondingen ingesteld op afkappen, d.w.z. Magister kijkt alleen naar het eerste cijfer achter de komma: is dit een 5 of hoger dan gaat de afronding omhoog; is dit een 4 of lager, dan gaat de afronding naar beneden. Een 5,45 wordt dus een 5,0; een 5,5 wordt 6,0. Zo gaat het ook bij de bepaling van de eindcijfers met de afronding van het gemiddelde van het SE en CSE.
5. Een leerling heeft recht op inzage in het gemaakte werk tot uiterlijk 3 maanden na afname van het betreffende werk. De docent zorgt ervoor dat tijdens de inzage de leerling over een exemplaar van de opgave kan beschikken. De leerling mag tijdens de inzage geen wijzigingen aanbrengen in het gemaakte werk en hij mag geen foto's en/of kopieën maken van het gemaakte werk of van de opgave.
6. Als een leerling een bepaald onderdeel van het schoolexamen nog niet heeft afgelegd, wordt voor dat onderdeel voorlopig de afkorting Inh (inhalen) in Magister genoteerd.
7. Wanneer een leerling het niet eens is met de beoordeling en becijfering van een toets door een docent dan kan een leerling binnen 5 schooldagen na de bespreking met de docent schriftelijk in beroep gaan bij de examencommissie. In dit schriftelijk beroep moet de kandidaat aangeven welke argumenten hij heeft om het oneens te zijn met de docent. De Examencommissie weegt de argumenten van zowel leerling als docent, roept eventueel de hulp in van (een) andere vakdocent(en) en neemt zo snel mogelijk een beslissing over de desbetreffende kwestie, doch uiterlijk binnen 10 schooldagen.
8. Het schoolexamenwerk blijft bewaard door de docent tot 1 december (6 maanden na het afsluiten van het schoolexamen) van het volgende schooljaar, nadat alle bezwaartermijnen verstreken zijn. Hierna wordt het werk vernietigd.

Artikel 5 Het profielwerkstuk (meesterproef bij O&O)

1. Het profielwerkstuk moet uiterlijk op de vastgestelde datum (zie jaaragenda) worden ingeleverd.
2. Ten minste één van deze vakken heeft een omvang van 400 uur of meer voor vwo en 320 uur of meer voor havo. Het profielwerkstuk heeft een studielast van minimaal 80 klokuren per leerling voor zowel havo-leerlingen als vwo-leerlingen.
3. Zowel de havo- als de vwo-leerlingen kunnen uitsluitend in een duo het profielwerkstuk maken.
4. Bij het werken in duo's gelden alle verplichtingen die ook voor een individuele leerling gelden. Wanneer een van beide leerlingen zijn verplichtingen niet nakomt, gelden de gevolgen daarvan automatisch voor de partner. Wanneer je partner tekort schiet in samenwerking of in het nakomen van verplichtingen, moet je de consequenties daarvan aanvaarden en kun je geen aanspraak maken op een aanpassing van de beoordeling van het profielwerkstuk. De beoordeling betreft immers het profielwerkstuk en geldt vervolgens in alle opzichten voor elk van beide partners. In extreme omstandigheden kun je de jaarlaagcoördinator voor de herfstvakantie verzoeken het duo te ontbinden. Deze treft dan een nadere regeling.
5. Het profielwerkstuk havo/vwo wordt beoordeeld met een cijfer, dat deel uit maakt van het combinatiecijfer.
6. Als een leerling bij het sluiten van het examendossier het profielwerkstuk niet heeft afgerond of lager dan het cijfer 4,0 heeft gehaald, dan kan hij niet deelnemen aan het centraal examen. Dat is een wettelijke regeling.

Artikel 6 Herexamen, inhalen, herkansen, vrijstellen en toekennen van een afwijkend examen

Herexamen

1. Iedere leerling heeft het recht op het maken van één herexamen voor de zogenaamde schoolexamenvakken, dat zijn vakken die wel in de slaag- zakregeling voorkomen, maar waar geen centraal schriftelijk eindexamen voor afgenomen wordt, zoals informatica, maatschappijleer en O&O, als hij voor dit vak lager een 5,4 of lager heeft gescoord. Dit herexamen omvat een aantal, door de docent nader te bepalen onderdelen van het examenprogramma.
2. Bovendien mag een profielwerkstuk dat lager beoordeeld is dan een 4,0 bijgewerkt worden tot maximaal een 6,0. Het bijwerken van het profielwerkstuk wordt opgevat als het maken van een herkansing en gaat dus ten koste van een herkansing in een van de reguliere schoolexamenvakken.

Inhalen en herkansen

3. Voor 4 havo, 4 vwo en 5 vwo geldt dat één schoolexamen uit SE-week 1, 2 en 3 herkanst kan worden na SE-week 3 en één schoolexamen uit SE-week 4 in de maand september van het volgende schooljaar. Voor 5 havo en 6 vwo geldt dat na iedere SE-week één schoolexamen herkanst kan worden uit de daaraan voorafgaande periode.
4. De leerling kan kiezen uit alle in het PTA vermelde schriftelijke toetsen, met uitzondering van de kleinere schriftelijke toetsen die deel uitmaken van een verzamelcijfer. In het PTA staat bij elke toets of deze herkansbaar is en welke niet.
5. Indien een leerling wil deelnemen aan een herkansing, dan dient de leerling zich voor de deadline te hebben ingeschreven via Magister. Het verschijnen bij het toetsmoment en het in

ontvangst nemen van de opgaven staat gelijk aan deelnemen, ook wanneer de leerling geen gemaakt werk zou inleveren.

6. In het geval dat een leerling gebruik maakt van de mogelijkheid een schoolexametoets te herkansen telt het hoogst behaalde cijfer mee voor het schoolexamen. Het lagere cijfer komt te vervallen.
7. Een inhaaltoets kan niet worden herkanst. Inhaaltoetsen worden gemaakt tijdens de herkansingen, tenzij de jaarlaagcoördinator anders beslist.
8. Als een leerling bij een herkansing niet aanwezig is, krijgt hij geen nieuwe herkansingsmogelijkheid en het eerst behaalde cijfer blijft dan dus staan.
9. Het recht op herkansing kan worden verspeeld als een leerling in de periode tussen de twee toetsweken meer dan drie keer ongeoorloofd absent is geweest tijdens alle lessen. De ouders/verzorgers worden hiervan schriftelijk op de hoogte gebracht.

Vrijstellingen en ontheffingen

10. Onder een vrijstelling wordt verstaan dat een categorie leerlingen iets niet hoeft te doen. Een vrijstelling is per wet geregeld en geldt voor alle scholen. Een ontheffing wordt verleend aan een individuele leerling meestal op grond van een belemmering binnen bepaalde wettelijke kaders. De school bepaalt aan wie een ontheffing wordt verleend; het is dus geen recht waar een leerling aanspraak op kan maken.

11. Overzicht van ontheffingen en vrijstellingen

- a. Ontheffing kan verleend worden voor het volgen van het vak LO. Voor de invulling van de vrijkomende uren dient de leerling een plan van aanpak op te stellen en af te stemmen met de betrokken leerjaarcoördinator en mentor.
- b. Leerlingen die overstappen na het havo naar het atheneum zijn vrijgesteld van het volgen de vakken CKV en maatschappijleer. Voor een doorstromer naar het gymnasium geldt dezelfde regeling, behalve dat het vak KCV alsnog gevolgd moet worden. Deze doorstromer moet wel in de onderbouw Latijn en Grieks hebben gevolgd.
- c. Op het atheneum kan een leerling in aanmerking komen voor een ontheffing voor het volgen van onderwijs in een tweede moderne vreemde taal. Deze ontheffing wordt uitsluitend verleend als aantoonbaar is (via o.a. behaalde cijfers en logboekitems in magister) dat de leerling gedurende zijn/haar gehele schoolcarrière onevenredig veel energie heeft moeten steken in het aanleren van deze taal, met onvoldoende resultaat. Die kan verleend worden aan leerlingen die;
 - een stoornis heeft die specifiek betrekking heeft op taalverwerking of een zintuiglijke stoornis die effect heeft op taal.
 - de leerling een andere moedertaal heeft dan de Nederlandse of Friese taal.
 - de leerling onderwijs volgt in het profiel natuur en techniek of natuur en gezondheid en het onderwijs in de taal verhindert naar verwachting een succesvolle afronding van het de opleiding.

Indien de ontheffing genoemd bij c. wordt toegekend moet de tweede moderne vreemde taal worden vervangen door een ander groot examenvak (studielast gelijk aan een moderne vreemde taal en nog niet gekozen).

12. Als een leerling in de examenjaren van school verandert, kunnen cijfers van de al afgeronde schoolexamens worden meegenomen. De vakdocent bekijkt dan of deze resultaten in het PTA passen en of er aanvullende stof moet worden aangeboden en getoetst. Afgeronde vakken die reeds zijn beoordeeld kunnen door de ontvangende school worden overgenomen. Maatwerk (binnen de redelijke grenzen van de school) wordt geboden als een vak gevolgd is dat de school niet aanbiedt.

Afwijkend examen

13. Wij bieden leerlingen die anderstalig zijn of vanwege een handicap problemen ondervinden om het examen op reguliere wijze af te leggen, een afwijkende manier van examineren.
Voorbeelden van afwijkende examinering:
 - auditieve ondersteuning
 - verlengde examentijd
 - vergroot schrift
14. Deskundigenverklaring vereist
Wanneer er geen sprake is van een objectief vastgestelde lichamelijke handicap, dient er een deskundigenverklaring te zijn opgesteld door een deskundige psycholoog of orthopedagoog. Alleen op basis daarvan wordt een faciliteit toegekend.
15. Hulp bij het aanvragen van een faciliteit voor (school)examens kan gevraagd worden bij het dyslectieteam en/of de zorgcoördinator.

Artikel 7 Het examendossier

1. Leerlingen 4 havo en 4 en 5 vwo ontvangen na de herkansing van PTA week 3 en 4 een overzicht van de behaalde schoolexamenresultaten. Als leerlingen of ouders/verzorgers menen dat er sprake is van een onjuiste weergave van de cijfers op het cijferoverzicht, moeten zij zo spoedig mogelijk na verstrekking van het cijferoverzicht, doch uiterlijk voor 1 oktober van het nieuwe schooljaar, dit doorgeven aan de betreffende jaarlaagcoördinator.
2. Nadat het schoolexamendossier in 5 havo en 6 vwo is afgesloten worden de behaalde schoolexamencijfers door de leerlingen gecontroleerd en voor akkoord getekend. Als een leerling of zijn ouders/verzorgers, zonder te kennen te geven dat er iets niet klopt, nalaat de schoolexamencijfers te ondertekenen, worden de cijfers na afloop van de aangegeven termijn van ondertekening definitief.
3. Voorafgaand aan de definitieve bepaling van het eindcijfer schoolexamen, wordt via Magister aan de leerlingen en ouders/verzorgers van 5 havo en 6 vwo digitaal verslag gedaan van de behaalde resultaten. Ook wordt er een schriftelijke voorlopige cijferlijst aan de leerlingen uitgereikt.
4. Iedere leerling mag, ongeacht zijn resultaten voor het schoolexamen, meedoen aan het centraal examen. Daarnaast moet de leerling aan alle handelingsdelen hebben voldaan. Mits de resultaten er zijn.

Artikel 8 Zittenblijvers en gezakte leerlingen

1. Wanneer een leerling blijft zitten en het vak ckv, levensbeschouwing en wetenschapsoriëntatie (wo) is afgerond met de beoordeling 'voldoende' of 'goed', dan heeft de leerling de onderstaande keuze:
 - De leerling volgt het volledige programma opnieuw. De eerder behaalde resultaten komen te vervallen.
 - De leerling kiest voor vrijstelling van het vak ckv en voor een alternatieve invulling voor de vrijgekomen lesuren. De leerling moet voldoen aan de gestelde eisen ten aanzien van het aantal lesuren.Wanneer het vak ckv is afgerond met een onvoldoende dan moet de leerling het volledige programma opnieuw volgen. De eerder behaalde resultaten komen te vervallen.
2. Wanneer een leerling is gezakt heeft de leerling bij de vakken met alleen een schoolexamen (bv informatica, O&O, BSM), die hij met een voldoende eindcijfer (6,5 of hoger) heeft afgerond de onderstaande keuze:
 - De leerling volgt het volledige programma opnieuw. De eerder behaalde resultaten komen te vervallen.
 - De leerling kiest voor vrijstelling van het vak. Het behaalde eindcijfer blijft staan.

- Wanneer het vak is afgerond met een lager eindcijfer dan een 6,5, dan moet de leerling het volledige programma opnieuw volgen. De eerder behaalde resultaten komen te vervallen. Verder geldt bij zittenblijven en zakken voor alle andere vakken:
 - De leerling volgt het volledige programma opnieuw.
 - Alle andere behaalde resultaten van het leerjaar komen te vervallen.
- 3. Een leerling die gezakt is, overlegt in de eerste 2 weken van het nieuwe schooljaar met de jaarlaagcoördinator van welke schoolexamenvakken de eindcijfers blijven staan en welke opnieuw gedaan worden. Het vergroten van de slagingskans door extra compensatiepunten te behalen is hierbij het streven.
- 4. Een leerling die gezakt is heeft de mogelijkheid om voor 31 oktober bij de jaarlaagcoördinator een schriftelijk verzoek in te dienen, vergezeld van een plan van aanpak, om één schoolexamentoets te herkansen uit het voorafgaande jaar (4 havo of 5 vwo)

Artikel 9 Versneld examen afleggen

In individuele gevallen bestaat de mogelijkheid om te onderzoeken of een leerling versneld examen kan afleggen voor een of meer vakken. Dat betekent dat in 4 vwo dan wel 5 vwo het PTA van het jaar erop wordt gevolgd, waardoor de leerling in 5 vwo reeds het centraal eindexamen aflegt voor dit vak/deze vakken.

1. Om in aanmerking te komen voor een versneld traject dient het eindcijfer van de leerling voor het betreffende vak een 7,5 of hoger te zijn, in het voorgaande schooljaar.
2. Verzoek tot versnellen wordt aan het eind van het voorgaande leerjaar, doch uiterlijk begin september van het nieuwe schooljaar gericht aan de jaarlaagcoördinator en mentor. Zij nemen dit op met vakdocent en examensecretaris.
3. De leerling legt een determinatietoets af voor het betreffende vak.
4. Een positief advies hangt mede samen met de capaciteit in de gewenste jaarlaag, waaronder de groepsomvang, in de clusters voor het betreffende vak.
5. Wanneer er een positief advies ligt vanuit de school, stelt de leerling een plan van aanpak op met daarin de motivatie om te versnellen, alsmede een concreet plan om de vrijgekomen lessen van het versnelde vak in te vullen in het schooljaar daarna. Dit plan van aanpak dient hij in bij de jaarlaagcoördinator, mentor en examensecretaris.
6. De leerling stemt af met de vakdocent van het examenvak in 6 vwo. Onder andere over de vraag hoe de PTA-onderdelen van 5 vwo en 6 vwo gemaakt moeten worden (route en data). Wijzigingen in het PTA mogen niet van invloed zijn op de inhoud van toetsen. De samenstelling, de volgorde of het tempo kunnen wel verschillen en met de vakdocent bepaald worden.
7. De verantwoordelijkheid voor het maken van een rooster en voor het inhalen of comprimeren van PTA's ligt bij de leerling zelf. Vanuit school bieden we geen vakinhoudelijke ondersteuning aan om te versnellen. Wel denken we graag mee met leerlingen die hiervoor willen gaan.
8. Mocht het resultaat van het versneld afgelegde centraal examen voor het betreffende vak tegenvallen, dan is een herexamen mogelijk. De beslissing voor dit herexamen mag uitgesteld worden totdat alle examenvakken zijn afgesloten (in het schooljaar daarna). De leerling kan dan op grond van de zak-/slaagregeling beslissen welk vak hij herkanst. Versnellen levert dus geen extra herkansing op.
9. De school behoudt zich het recht voor om een leerling die aan het versnellen is, op grond van tegenvallende resultaten of leerhouding/motivatie, alsnog terug te trekken bij DUO in april/mei van het betreffende examenjaar, dus voordat er versneld examen wordt gedaan.

Artikel 10 Te laat inleveren, te laat komen, verhinderd zijn en ongeoorloofde absentie

Te laat inleveren

1. Als een leerling een praktische opdracht niet voor de afgesproken deadline vanwege een geldige reden, dit ter beoordeling van de jaarlaagcoördinator, niet op de in het PTA of in de jaaragenda vermelde datum inlevert, kan er uitstel worden verleend. De leerling neemt minimaal één week vóór de vastgestelde inleverdatum contact op met de docent om een nieuwe datum af te spreken.
2. Bij een niet-geldige reden, dit ter beoordeling van de jaarlaagcoördinator, kan de docent/de jaarlaagcoördinator één van de volgende maatregelen nemen met betrekking tot de praktische opdracht:
 - De leerling mag de PO later inleveren tegen inlevering van een herkansingsmogelijkheid voor de eerstvolgende toetsweek.
 - De leerling niet toelaten tot deelname aan een schoolexametoets, indien hiervoor het op tijd inleveren of verrichten van een praktische opdracht vereist is. Indien een leerling alsnog aan zijn verplichtingen heeft voldaan, kan hij de toets afleggen ten koste van een herkansing. Heeft de leerling geen herkansingsmogelijkheid meer over dan wordt het niet tijdig inleveren gezien als een onregelmatigheid.
3. Als een leerling het profielwerkstuk vanwege een geldige reden, dit ter beoordeling van de jaarlaagcoördinator, niet op tijd kan inleveren kan er uitstel worden verleend.

Te laat komen

4. Bij een mondelinge toets en bij luistervaardigheidstoetsen en practicumopdrachten mag een leerling nooit te laat komen. Als een luistervaardigheidstoets of een practicumopdracht eenmaal is begonnen, dan kan geen enkele leerling meer worden toegelaten. Als het te laat komen betreft zonder een geldige reden, dit ter beoordeling van de jaarlaagcoördinator, dan wordt deze toets beoordeeld met het cijfer 1,0. Bij de luistervaardigheidstoets mag de te laat gekomen leerling nog wel meedoen met deel 2, waarbij deel 1 als fouten worden gerekend.

Verhinderd zijn

5. Een schoolexametoets verzuimen is slechts geoorloofd in geval van ziekte of bijzondere persoonlijke omstandigheden. De jaarlaagcoördinator bepaalt na schriftelijke mededeling van verhindering of het verzuim terecht is. Het bericht van verhindering dient voor het begin van de schoolexametoets verstuurd te zijn. Hiervoor zijn twee meldingen nodig:
 - De leerling stuurt aan de jaarlaagcoördinator een e-mail.
 - Ouders melden de verhindering bij Bureau Absentie.
6. Als het verzuim meerdere dagen betreft, dan moet het bericht van verhindering elke dag opnieuw aan de jaarlaagcoördinator bekend worden gemaakt.
7. Als een leerling tijdens een zitting van een schoolexamen onwel wordt of om andere reden genooddaakt is de toets voortijdig af te breken, dan geldt de toets als gemaakt en deze wordt volgens de voor deze toets geldende normering beoordeeld.

Ongeoorloofde absentie

8. Als een leerling zonder geldige reden, dit ter beoordeling van de jaarlaagcoördinator, een schriftelijke schoolexametoets niet maakt, wordt deze schoolexametoets beoordeeld met het cijfer 1,0.

9. Als een leerling zonder geldige reden, dit ter beoordeling van de jaarlaagcoördinator, bij een mondeling schoolexamen niet op de afgesproken tijd en plaats aanwezig is, wordt deze schoolexamentoets beoordeeld met het cijfer 1,0.

Inhalen van gemist werk (door een geldige reden)

10. Alleen als voldaan is aan de dubbele verzuimmelding die in 9.5 omschreven wordt, mag gemist werk ingehaald worden. De PTA-toets(en) die een leerling gemist heeft, wordt/worden automatisch tijdens het tweede toetsmoment gemaakt. Dat houdt tevens in dat dit tweede toetsmoment alleen gebruikt kan worden als inhaalmoment van het gemiste PTA en niet meer als herkansing voor een ander vak. Als meerdere toetsen gemist zijn, beslist de jaarlaagcoördinator welke toets op welk moment ingehaald wordt. Als de leerling ook op het tweede toetsmoment ziek is, is er geen mogelijkheid meer om in te halen.

Chronisch zieke leerlingen (met een medische indicatie) moeten minimaal twee weken voor start van de PTA-weken zelf contact opnemen met hun mentor over de planning van hun PTA-week. Wanneer zij – zonder overleg – door ziekte toetsen missen, geldt dezelfde regel als voor andere leerlingen, zoals hierboven toegelicht.

11. Een niet herkansbare toets kan ingehaald worden op het tweede toetsmoment tegen inlevering van een herkansingsmogelijkheid van de eerstvolgende toetsweek.

Artikel 11 Toegestane hulpmiddelen bij schoolexamens

De hierna genoemde hulpmiddelen zijn toegestaan bij schoolexamens, tenzij in het PTA en/of op het instructievel voor de surveillanten bij de schoolexamens uitdrukkelijk is vermeld dat een hulpmiddel niet is toegestaan. Bij elke PTA-toets staat vermeld welke hulpmiddelen toegestaan zijn.

Alle vakken:

Basispakket bestaande uit: schrijfmateriaal, tekenpotlood, blauw en rood kleurpotlood, liniaal met millimeterverdeling, passer, geometrische driehoek, vlakgum, elektronisch rekenapparaat.

Alle schriftelijke examens:

Eendelig verklarend woordenboek Nederlands.

Moderne vreemde talen:

Woordenboek naar en vanuit de vreemde taal. Bij Engels mag ook een woordenboek Engels-Engels gebruikt worden naast een woordenboek Engels-Nederlands.

Latijn/ Grieks:

Woordenboek Latijn resp. Grieks

Wiskunde A, B, C:

Roosterpapier in vierkante cm en een grafische rekenmachine die beschikt over examenstand. Geen gewone rekenmachine. Zie examenblad welke grafische rekenmachines toegestaan zijn.

Biologie, natuurkunde en scheikunde havo:

Binas 6e editie.

Biologie, natuurkunde en scheikunde vwo:

Binas 6e editie.

Artikel 12 Leerlingen die recht hebben op extra tijd

1. De leerling die op grond van een verklaring van een medische deskundige recht heeft op extra tijd maakt zijn schoolexamens in speciaal daartoe aangewezen lokalen.
2. Als de leerling zijn werk op een computer maakt, dan is het hem niet toegestaan toegang te hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een atlas of digitaal woordenboek). Evenmin mag een ander toegang hebben tot het door de leerling gemaakte werk.
3. Een leerling die een toets op een computer maakt mag nooit zijn eigen laptop gebruiken.
4. De leerling maakt het schoolexamen in het hem toegewezen account. Als de leerling een ander account gebruikt, dan is er sprake van een onregelmatigheid. Wordt er niet gewerkt met accounts, dan volgt de leerling de instructies van de jaarlaagcoördinator of surveillant op.
5. Bij de inzet van een computer geldt onverkort de lijst met toegestane hulpmiddelen.
6. De leerling mag een tekstverwerkingsprogramma gebruiken met ingeschakelde spellingscontrole, tenzij in het PTA anders wordt aangegeven.

Artikel 13 Onregelmatigheden tijdens het schoolexamen

1. Als voorafgaand aan of tijdens de toets bij een leerling wordt geconstateerd dat hij een hulpmiddel gebruikt dat niet aan de eisen voldoet, dan is er sprake van een onregelmatigheid. In geval van een onregelmatigheid wordt deze schriftelijk door de surveillant/docent vastgelegd en aan de jaarlaagcoördinator en examensecretaris medegedeeld.
2. Geen enkel schoolexamen mag met potlood worden gemaakt. Als een leerling in strijd hiermee heeft gehandeld wordt na het beëindigen van de zitting zijn werk gekopieerd. Het origineel wordt in de kluis bewaard, de examinerator ontvangt een kopie ter correctie.
3. Als een leerling zich ten aanzien van enig deel van het schoolexamen aan enige onregelmatigheid schuldig maakt of heeft gemaakt, dan kan de examensecretaris maatregelen nemen, te weten:
 - a) Het toekennen van het cijfer 1.0 voor een schoolexametoets/praktische opdracht zonder recht van herkansing;
 - b) Het toekennen van het cijfer 1,0 voor een schoolexametoets/praktische opdracht met recht van herkansing ten koste van een andere herkansingsmogelijkheid;
 - c) Het toekennen van het cijfer 1,0 aan een profielwerkstuk. In dat geval wordt de leerling verplicht het profielwerkstuk geheel opnieuw te maken over een totaal ander onderwerp;
 - d) Het ontzeggen van deelname of verdere deelname aan een of meer schoolexametoetsen/praktische opdrachten, herkansingen inclusief;
 - e) Het ongeldig verklaren van een of meer schoolexametoetsen of andere onderdelen van het schoolexamen van het reeds afgelegde deel van het schoolexamen;
 - f) Het schorsen voor de tijdsduur van een schooldag;
 - g) Het schorsen voor een tijdsduur van twee schooldagen;
 - h) Uitsluiting van het examen;
 - i) Het geven van een schriftelijke waarschuwing
4. Voordat een beslissing wordt genomen hoort de examensecretaris de leerling in kwestie en de examencommissie van de betreffende afdeling.
5. De examensecretaris deelt de beslissing zo mogelijk binnen 15 schooldagen aan de leerling en zijn ouders/verzorgers mee, bij voorkeur mondeling, maar in ieder geval schriftelijk. In de schriftelijke mededeling wordt gewezen op de mogelijkheid in beroep te gaan tegen de beslissing bij de rector van het Ichthus Lyceum.

Het beroep moet binnen drie dagen nadat de beslissing van de examencommissie schriftelijk is medegedeeld bij de rector worden ingesteld.

6. Als een leerling zich gedurende het schooljaar zonder geldige reden aan (een deel) van het schoolexamenprogramma onttrekt, zullen -nog afgezien van verdere maatregelen- de ouders/verzorgers schriftelijk worden gewaarschuwd. Meerderjarige leerlingen zullen persoonlijk schriftelijk worden gewaarschuwd. Bij herhaling kan de schoolleiding de kandidaat bij het Bevoegd Gezag voordragen voor verwijdering van school en uitsluiting van het examen.
7. Als tijdens het schoolexamen de toets niet volgens de regels wordt ingeleverd (bijvoorbeeld nadat deze buiten de plaats is gebracht waar de toets werd afgenomen), dan wordt de toets beoordeeld met het cijfer 1,0.

Artikel 14 De examencommissie en beroepsmogelijkheden

1. Elke afdeling kent een examencommissie.
2. Iedere leerling heeft het recht om bezwaar te maken tegen enige maatregel of handeling die hij strijdig acht met dit schoolexamenreglement.
3. Binnen vijf schooldagen na het plaatsvinden van de maatregel of handeling, moet de leerling zijn bezwaar schriftelijk en gemotiveerd kenbaar maken aan de jaarlaagcoördinator. Zo nodig zal die aan de bezwaarmaker vragen zijn bezwaar mondeling of schriftelijk toe te lichten. De jaarlaagcoördinator brengt het bezwaar in via de examensecretaris bij de examencommissie.
4. De examensecretaris roept de examencommissie bijeen binnen vijftien schooldagen en behandelt het bezwaar in de examencommissie. De conclusie wordt aan de bezwaarmaker/ouders/verzorgers schriftelijk medegedeeld. Tegen deze conclusie is beroep bij de rector mogelijk.
5. De laatste instantie waar beroep aangetekend kan worden is de Commissie van Beroep voor de eindexamens VO.
Het adres van de commissie luidt:

Commissie van Beroep voor de Eindexamens VO
Dunamare Onderwijsgroep
Postbus 4470
2003 EL Haarlem

B. HET CENTRAAL SCHRIFTELIJK EINDEXAMEN (CE)

Artikel 1 Toegestane hulpmiddelen

Bij alle vakken mag je de volgende standaardhulpmiddelen bij je hebben:

- Pennen
- Gewoon potlood
- Blauw en rood kleurpotlood
- Gum
- Liniaal
- Passer
- Geodriehoek
- Gewone rekenmachine (dus geen mobieltje met een rekenfunctie)
 - woordenboek Nederlands (krijg je te leen van school) AL HET PAPIER (ook kladpapier) krijg je van school.

Hieronder zijn er toegestane hulpmiddelen die per vak verschillen:

VAK	Extra hulpmiddel	Zelf meenemen/van school
Engels	Woordenboek EN-NE*	Krijg je te leen van school
Frans	Woordenboek FA-NE*	Krijg je te leen van school
Duits	Woordenboek DU-NE*	Krijg je te leen van school
Grieks	Woordenboek GR-NE	Krijg je te leen van school
Latijn	Woordenboek LA-NE	Krijg je te leen van school
Aardrijkskunde	Atlas (54e druk)	Krijg je te leen van school
Wiskunde A	Grafische rekenmachine (gewone rekenmachine niet toegestaan)	Zelf meenemen, let op eisen sectie wiskunde
Wiskunde B	Grafische rekenmachine (gewone rekenmachine niet toegestaan)	Zelf meenemen, let op eisen sectie wiskunde
Wiskunde C	Grafische rekenmachine (gewone rekenmachine niet toegestaan)	Zelf meenemen, let op eisen sectie wiskunde
Natuurkunde	Binas (6e druk)	Krijg je te leen van school
Scheikunde	Binas (6e druk)	Krijg je te leen van school
Biologie	Binas (6e druk)	Krijg je te leen van school
Kunst algemeen	Examenlaptop (je mag je eigen oortjes gebruiken, maar je kunt ook lenen van school!)	Krijg je te leen van school

* een woordenboek NE-MVT is daarnaast in de examenzaal beschikbaar voor kandidaten die dat wensen.

NB Je mobiele telefoon mag niet mee naar binnen

Artikel 2 De organisatie en afname van het centraal examen

1 Over je aanwezigheid

Iedere kandidaat dient 10 minuten voor het officiële begin van het examen op zijn eigen plaats, aangegeven door zijn/haar naam en examennummer, aanwezig te zijn. Tassen en jassen mogen niet in de zaal gebracht worden. Kijk goed in het rooster (wordt tijdig uitgedeeld) in welke (gym)zaal je examen wordt afgenomen.

2 Over de regels bij te laat komen

Uiteraard is iedereen op tijd aanwezig; dat wordt ook gecontroleerd. Ontbreekt er iemand dan zal er z.s.m. gebeld worden.

Mocht je onverhoopt toch te laat komen, bedenk dan dat je een half uur na het officiële begin van het examen niet meer mag worden toegelaten. Een kandidaat die minder dan een half uur te laat is krijgt geen extra tijd.

3 Over ziekte en ander zeer

Kandidaten die ziek zijn (of bij andere extreme huiselijke omstandigheden), melden dit direct aan de jaarlaagcoördinator. Als zij volgens een doktersverklaring niet in staat zijn een normaal examen af te leggen, kunnen zij hiervoor in het tweede tijdvak in de gelegenheid gesteld worden. Dit geldt ook voor zeer bijzondere huiselijke omstandigheden; dit naar oordeel van de examensecretaris.

LET OP: deelnemen aan een zitting betekent, dat het eenmaal gemaakte werk zijn geldigheid behoudt.

4 Over het opstarten van een examen

Vijf minuten voor aanvang laat een surveillant de gesloten enveloppen die het examenwerk bevatten, controleren door een van de kandidaten. Hij/zij controleert of de zegels niet verbroken zijn en of de juiste enveloppen aanwezig zijn.

Tijdens het uitdelen van het examenwerk dient er volledige rust in de examenzaal te heersen.

5 Over je antwoorden

- Zorg ervoor dat op alle bladen die je inlevert je naam (rechtsboven) en examennummer staan. Nummer alle antwoordbladen die je inlevert: 1 – 3, 2 – 3, 3 – 3
- Schrijf al je antwoorden met inkt.
- Je mag geen typ-ex gebruiken.
- Schrijf je antwoorden zodanig dat het voor een normaal mens duidelijk is wat je bedoelt. Verzorg je werk netjes; sla na iedere opgave een regel over.

6 Over de opgaven

Over de opgaven worden tijdens de zitting geen mededelingen gedaan van welke aard dan ook en door wie dan ook.

(Je kunt achteraf bij het LAKS (www.examenklacht.nl) of 020 5244060 je beklag doen over een fout in de opgaven; als dat echt zo is, krijgen alle kandidaten meestal de punten voor die vraag cadeau).

7 Over onwel worden tijdens een zitting

Een kandidaat die tijdens een zitting onwel wordt, kan onder begeleiding het examenlokaal verlaten. In overleg met de kandidaat beoordeelt de jaarlaagcoördinator of de kandidaat na enige tijd het vak kan hervatten. Indien de kandidaat het werk na enige tijd weer hervat, kan na overleg met de inspecteur, de gemiste tijd aan het einde van de zitting worden ingehaald. Indien de kandidaat het werk niet kan hervatten, verzoekt de jaarlaagcoördinator zo mogelijk op grond van een medische verklaring, aan de Inspectie te beslissen, dat het voor een deel gemaakte werk ongeldig is. De kandidaat mag dan in het tweede tijdvak opnieuw aan de desbetreffende zitting deelnemen.

8 Over extra papier en het toilet

Heb je iets nodig (bv extra (klad)papier) of moet je hoognodig naar het toilet, steek dan je hand omhoog en wacht tot een van de surveillanten je komt helpen.

9 Over het verlaten van de examenzaal

- Het eerste uur mag niemand de examenzaal verlaten evenals het laatste kwartier (dat wordt door een van de surveillanten aangegeven)
- Heb je je werk af, lees dan al je antwoorden nog eens rustig door. Controleer goed of je alle opgaven wel gemaakt hebt. Na de laatste opgave staat altijd einde.
- Laat alle opgaven en kladpapier op je tafel liggen. Maak van je antwoordbladen één pakketje door de bladen in elkaar te leggen. Steek je vinger op en een surveillant komt je werk ophalen.
- Verlaat zo zachtjes mogelijk de examenzaal.
- Als de surveillant tijd heeft, controleert hij/zij of je alle opgaven gemaakt hebt.
- Wanneer je buiten gekomen erachter komt dat je toch opgaven vergeten hebt te maken, mag je niet meer binnenkomen om de ontbrekende opgaven te maken.
- Blijf niet vlak bij de examenruimte hangen en praten; ga naar de kantine of naar buiten.
- Kom je buiten de examenzaal erachter dat je gemaakt examenwerk buiten de zaal gebracht hebt, dan meld je dit bij de examensecretaris. Je werkt wordt dan ongeldig verklaard, omdat de authenticiteit niet meer gegarandeerd kan worden.

10 Over de sluiting van een zitting

Als de reguliere examentijd verstreken is, geeft een van de surveillanten dit aan. Vanaf dit moment mag je niet meer schrijven. Blijf rustig zitten tot je werk is opgehaald. Maak van je antwoordbladen één pakketje. Als alles is opgehaald mag je pas je plaats verlaten. Misschien zijn er nog kandidaten die tijdverlenging hebben, verlaat dan stil en zo snel mogelijk de examenzaal.

11 Over het ophalen van examenopgaven

Na afloop van de zitting mag je op het teken van de surveillanten de examenzaal in om je examenopgaven en/of kladpapier op te halen. Pas op: als er kandidaten zijn met tijdverlenging kan dit maximaal een half uur later dan de officiële eindtijd zijn! De surveillanten halen in dat geval alle opgaven van de tafel en brengen dit naar buiten. Zaken die achterblijven, liggen ligt nog enkele dagen op een tafel in bij de examenzaal. Zorg ervoor dat je naam op de opgaven staat.

12 Over onregelmatigheden tijdens de examenzitting

Tijdens zittingen van het examen mag je op geen enkele wijze communiceren met andere deelnemers aan het examen. Ook mag je geen andere dan de officieel toegestane hulpmiddelen gebruiken. Verder mag je niets doen wat je eigen resultaat of dat van anderen op oneerlijke wijze kan beïnvloeden. Afkijken of gelegenheid geven tot afkijken, aanwijzingen krijgen en/of geven tijdens toiletbezoek of het verbeteren van je antwoorden bij de nabespreking zijn allemaal voorbeelden van fraude.

Word je verdacht van fraude tijdens het maken van een examen dan mag je werk wel eerst afmaken, nadat de constatering van fraude wel gemeld is door de surveillant aan de kandidaat. Alle betrokkenen stellen hun verklaring op schrift en overhandigen dit aan de jaarlaagcoördinator. De jaarlaagcoördinator zal na overleg met de betrokken examensecretaris alle betrokkenen in een gesprek om nadere toelichting vragen. De kandidaat krijgt vervolgens schriftelijk het besluit inclusief de eventuele maatregel van de examensecretaris op het thuisadres toegestuurd. Tegen dit besluit kan de kandidaat in beroep gaan.

13 Over de vaststelling van de uitslag

In een brief die je tijdens de exameninstructie meekrijgt en die gericht is aan jou en je ouders/verzorgers wordt uitgelegd op welke wijze de uitslag van het examen aan je kenbaar gemaakt wordt. Elke kandidaat (geslaagd of (nog) niet) mag deelnemen aan het herexamen. Daarvoor dien je een dag na de uitslag van het eerste tijdvak een inschrijfformulier in te leveren bij je jaarlaagcoördinator. Dit formulier ontvang je, samen met je voorlopige cijferlijst, op de dag van de uitslag.

Artikel 3 Leerlingen die recht hebben op extra tijd

1. Een leerling die op basis van een verklaring van een medische deskundige recht heeft op extra tijd maakt de centrale examens in een van examenzalen. Uitzonderingen hierop zijn bespreekbaar. Het initiatief hiervoor ligt bij de kandidaat.
2. Als een leerling zijn werk op een computer maakt, dan is het niet toegestaan toegang te hebben tot verboden hulpmiddelen (zoals een atlas of digitaal woordenboek).
3. Evenmin mag een ander toegang hebben tot het door de leerling gemaakte werk.
4. Bij inzet van een computer geldt onverkort de lijst met toegestane hulpmiddelen. Op zijn tafel mag een papieren woordenboek liggen.
5. De leerling mag, indien technisch mogelijk, dit ter beoordeling van de examensecretaris, een tekstverwerkingsprogramma gebruiken met ingeschakelde spellingscontrole. Bij de centrale examens Nederlands havo/vwo mogen alleen leerlingen met een dyslexieverklaring de spellingcontrole gebruiken. De overige leerlingen die recht hebben op extra tijd mogen bij deze centrale examens geen gebruik maken van de spellingcontrole. Laatstgenoemde leerlingen kunnen de centrale examens Nederlands havo/vwo niet op de computer maken, omdat het technisch gezien niet mogelijk is alleen voor deze groep leerlingen de spellingcontrole uit te schakelen.
6. Uitwerkbijlagen kunnen niet op de computer gebruikt worden. De leerling is dan aangewezen op een papieren uitwerkbijlage. De uitwerkbijlage is dan een essentieel onderdeel van het eindexamen. Soms zijn de uitwerkbijlagen niet noodzakelijk. In dat geval is de uitwerkbijlage een niet verplicht toegestaan hulpmiddel. De leerling kan dan gewoon de computer gebruiken.
7. Na sluiting van de zitting wordt het werk geprint en door de kandidaat en een van de toezichthouders getekend. De leerling zal zelf naam, examenummer, klas en docent in het tekstbestand vermelden, zo niet dan kan dat nog op de print worden aangevuld. De print geldt dan daarna als het officiële examendocument dat nagekeken gaat worden.
8. Een leerling mag geen eigen laptop gebruiken.

Artikel 4 De rekentoets

Vwo/ havo

Vanaf het schooljaar 2017-2018 telt de rekentoets niet mee voor het behalen van een vwo-diploma. Dit heeft de minister op 15 december 2017 in een brief aan de scholen bekendgemaakt - zie ook Besluit eindcijfer rekentoets uit uitslagbepaling vwo. De rekentoets moet, net zoals op vmbo en havo, wel ten minste één keer gemaakt zijn.

De kandidaat heeft voor de rekentoets 4 kansen, verspreid over 2 jaar.

Vwo

1. De rekentoets 3F is sinds 2017-2018 niet langer een verplicht onderdeel van het eindexamen vwo. Wel moet de leerling deze toets ten minste één keer afleggen, ofwel in het voorlaatste leerjaar, ofwel in het examenjaar.
2. De leerling heeft vier kansen om de rekentoets af te leggen, waarvan de school er ten minste één in het voorlaatste jaar moet aanbieden.
3. Het cijfer telt dus niet meer voor de uitslagbepaling en uiteraard ook niet voor het gemiddelde cijfer van het centraal examen.
4. Ook telt het cijfer op de rekentoets niet meer mee voor het *judicium cum laude*.
5. Wel komt het resultaat op de cijferlijst te staan. Wanneer een leerling zakt voor het centraal examen, vervalt het cijfer voor de rekentoets.

Havo

1. De havo kandidaten moeten een rekentoets maken. Het resultaat op de toets telt niet mee voor het behalen van het diploma. Wel komt het resultaat op de cijferlijst te staan. Wanneer een leerling zakt voor het centraal examen, vervalt het cijfer voor de rekentoets.

Algemeen

1. Het cijfer van de rekentoets wordt bekend gemaakt ongeveer een maand nadat de rekentoets is gemaakt.
2. Een leerling met een dyscalculieverklaring die niet de rekentoets ER maakt, kan -net als leerlingen met dyslexie- een (iets) andere wijze van afname van de reguliere rekentoets 3F aanvragen. De leerling kan kiezen voor het maken van de toets, voor extra tijd van ten hoogste 30 minuten en/of voor gebruikmaking van de standaardrekenkaart. Gebruikmaking van de rekenmachine is niet bij alle opgaven toegestaan. In dit geval is de dyscalculieverklaring wel een voorwaarde en hoeft verder niet aan de eisen van punt 1 bij rekentoets ER te worden voldaan. Dit wordt niet op de cijferlijst vermeld.
3. De leerling mag de rekentoets na afloop inzien onder begeleiding van een docent. Inzage is mogelijk direct na de afnameperiode tot uiterlijk 4 weken daarna. De leerling dient dit kenbaar te maken aan de examensecretaris. De leerling kan de toets één keer inzien. De leerling mag tijdens de inzage geen aantekeningen maken. Tijdens de inzage ziet de leerling de opgaven, antwoorden, toegekende score en het correctievoorschrift. Inzage in de omzetting van score naar cijfer is terug te vinden in de openbare informatie die het College voor Toetsen en Examens daarover verstrekt. De wijze waarop de inzage is georganiseerd is terug te vinden op de website van het Cito.
4. Tijdens de reguliere rekentoets toets mag bij sommige opgaven de rekenmachine gebruikt worden. De rekenmachine is ingebouwd in het examenprogramma op de computer. Een leerling mag dus geen eigen rekenmachine meenemen. Een leerling mag kladpapier gebruiken dat door school wordt verstrekt. Een woordenboek is ook toegestaan. De reguliere rekentoets bestaat uit twee secties: een deel waarbij de ingebouwde rekenmachine wel gebruikt mag worden en een deel waarbij de

rekenmachine niet gebruikt mag worden. In elk van beide secties kan heen en weer worden gebladerd, tussen de secties kan dit niet.

5. Indien de leerling de rekentoets heeft afgelegd in het voorlaatste leerjaar en niet is bevorderd tot het laatste leerjaar, vervallen de met de rekentoets behaalde resultaten. In afwijking hiervan kan de leerling die na het voorlaatste leerjaar van het vwo deelneemt aan het laatste leerjaar van het havo en de leerling die na het voorlaatste leerjaar van het havo deelneemt aan het laatste leerjaar van een van de leerwegen van het mavo, het op het vwo, respectievelijk havo behaalde cijfer voor de rekentoets behouden.

De rekentoets ER

1. Voorwaarden voor deelname aan de rekentoets ER zijn:
 - a. In het voortraject is vastgesteld dat door ernstige rekenproblemen de eisen van de rekentoets niet haalbaar zijn, ondanks extra inspanningen.
 - b. Voorafgaand aan de afname is er door de school een extra trainingstraject aangeboden, dat daadwerkelijk door de leerling is gevolgd.
 - c. Voorwaarden a en b zijn vastgelegd in het leerlingendossier en de leerling is op de hoogte van de aantekening 'ER' op de cijferlijst.
Als aan de voorwaarden a, b en c niet is voldaan, dan kan de deelname aan de rekentoets ER niet worden toegestaan.
2. De examensecretaris bepaalt (aan de hand van het dossier van de leerling) of een leerling voldoet aan de voorwaarden voor deelname aan de rekentoets ER. Een leerling kan geen rekentoets ER maken zonder toestemming. Evenmin kan een leerling verplicht worden tegen zijn wil de rekentoets ER maken.
3. Bij een rekentoets ER mag de leerling bij alle opgaven een (eigen) rekenmachine gebruiken.
4. Bij een rekentoets ER mag de leerling bij alle opgaven de reken- en formulekaarten gebruiken, die door het College voor Toetsen en Examens zijn vastgesteld. Deze worden door school verstrekt.
5. Bij een rekentoets ER kan de leerling gedurende de hele toets heen en weer bladeren.
6. De rekentoets ER duurt 30 minuten langer dan de reguliere toets. de 3ER toets duurt 150 minuten.
7. Heeft een leerling met een rekenprobleem daarnaast nog een andere beperking (bevestigd door een verklaring van een deskundige), dan kan de school hem ten hoogste een half uur extra tijd toestaan bovenop de standaardtijd. Met andere woorden, een leerling met dyscalculie én dyslexie kan bovenop de standaardtijd van de rekentoets ER een half uur extra tijd krijgen vanwege zijn dyslexie.
8. Mocht een leerling zowel de reguliere rekentoets als de rekentoets ER hebben afgelegd, dan kan hij kiezen welk resultaat op de cijferlijst komt. Indien een leerling kiest voor het cijfer van de reguliere rekentoets, dan wordt niet vermeld dat aan de rekentoets ER is deelgenomen.
9. Het is niet toegestaan om in dezelfde afnameperiode zowel de reguliere toets (al dan niet met aanpassing van de afnamecondities) als de rekentoets ER af te leggen.
10. Het is mogelijk om tussen de afnameperiodes te wisselen van de reguliere toets naar de rekentoets ER, mits is voldaan aan de voorwaarden voor deelname aan de rekentoets ER.
11. Een leerling kan wisselen van rekentoets ER naar de reguliere toets, als hij ten minste een voldoende heeft behaald voor de rekentoets ER.

Artikel 5 De slaag/zakregeling 2019 (onder voorbehoud)

Havo

Een leerling is geslaagd als:

- a. Het rekenkundig gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde cijfers, met uitzondering van de rekentoets, ten minste 5,5 is;
- b. Hij voor één van de vakken Nederlandse taal en literatuur, Engelse taal en literatuur en voor zover van toepassing wiskunde A of wiskunde B als eindcijfer het cijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor het andere vak dan wel vakken, genoemd in dit onderdeel als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald;
- c. Hij daarnaast:
 1. Voor één van zijn vakken waarvoor het eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald; of
 2. Voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
 3. Voor twee van zijn vakken waarvoor het eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddeld van het eindcijfer ten minste 6,0 bedraagt; of
 4. Voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer het cijfer 4 én voor een van deze vakken als eindcijfer het cijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor het eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
- d. Hij de rekentoets heeft gemaakt;
- e. Hij voor geen van de onderdelen lager dan het cijfer 4 heeft behaald; en
- f. Hij voor de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel de beoordeling 'voldoende' of 'goed' heeft behaald.

Op de cijferlijst van de leerlingen worden alle vakken vermeld waarin de leerling examen heeft gedaan, ook eventuele extra vakken. De leerling mag kiezen of een extra vak vermeld wordt op de cijferlijst. Deze extra vakken vallen buiten de slaag/zakregeling.

Vwo

Een leerling is geslaagd als:

- a. Het rekenkundig gemiddelde van de bij het centraal examen behaalde cijfers, met uitzondering van de rekentoets, ten minste 5,5 is;
- b. Hij voor één van de vakken Nederlands, Engels, wiskunde A, wiskunde B of wiskunde C als eindcijfer het cijfer 5 of meer heeft behaald en hij voor de andere vakken, genoemd in dit onderdeel als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald;
- c. Hij daarnaast:
 1. Voor één van zijn vakken waarvoor het eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 5 of meer en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald; of
 2. voor één van zijn vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 4 en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt; of
 3. voor twee van zijn vakken waarvoor het eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddeld van het eindcijfer ten minste 6,0 bedraagt; of

4. voor één van de vakken waarvoor een eindcijfer is vastgesteld als eindcijfer het cijfer 4 én voor een van deze vakken als eindcijfer het cijfer 5 heeft behaald en voor de overige vakken waarvoor het eindcijfer is vastgesteld, als eindcijfer het cijfer 6 of meer heeft behaald, en het gemiddelde van de eindcijfers ten minste 6,0 bedraagt;
- d. hij de rekentoets heeft gemaakt;
- e. hij voor geen van de onderdelen lager dan het cijfer 4 heeft behaald; en
- f. hij voor de vakken culturele en kunstzinnige vorming en lichamelijke opvoeding van het gemeenschappelijk deel van elk profiel de beoordeling 'voldoende' of 'goed' heeft behaald.

Op de cijferlijst van de leerlingen worden alle vakken vermeld waarin de leerling examen heeft gedaan, ook eventuele extra vakken. De leerling mag kiezen of een extra vak vermeld wordt op de cijferlijst. Deze extra vakken vallen buiten de slaag/zakregeling.

Artikel 6 Het judicium cum laude (onder voorbehoud)

1. Een leerling is geslaagd voor het eindexamen vwo met toekenning van het judicium cum laude indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - 1°. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer van het combinatiecijfer en de vakken van het profieldeel, en
 - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
 - b. ten minste het eindcijfer 7 voor de rekentoets en alle vakken waarin de leerling het centraal examen aflegt.
2. Een leerling is geslaagd voor het eindexamen havo met toekenning van het judicium cum laude indien zijn examen voldoet aan de volgende voorschriften:
 - a. ten minste het gemiddelde eindcijfer 8,0, berekend op basis van de eindcijfers voor:
 - 1°. de vakken in het gemeenschappelijke deel van het profiel, het eindcijfer van het combinatiecijfer en de vakken van het profieldeel, en
 - 2°. het vak uit het vrije deel waarvoor het hoogste eindcijfer is vastgesteld, en
 - b. ten minste het eindcijfer 6 voor alle vakken waarin de leerling het centraal examen aflegt.

Artikel 7 De afname van het centraal examen onder bijzondere omstandigheden

Er moet op zodanige wijze worden geëxamineerd dat er recht wordt gedaan aan de leerling. De rector kan dus gehandicapte leerlingen toestaan op een aangepaste wijze examen te doen, dit na eventueel overleg met het CvTE (College voor Toetsen en Examens). Leerlingen kunnen daartoe een schriftelijk verzoek doen aan de rector, daarbij is een medische verklaring nodig. Dit geldt ook voor leerlingen die niet in staat zijn in het examenlokaal te verschijnen, maar wel in staat zijn aan het examen deel te nemen.

Artikel 8 Gespreid examen

In uitzonderlijke gevallen bestaat de mogelijkheid om in het laatste examenjaar gespreid examen te doen, d.w.z. het gehele examen te verdelen over twee cursusjaren. Het eerste jaar wordt examen afgelegd in een aantal vakken, in het tweede jaar in het resterende aantal. Gespreid examen moet schriftelijk en met redenen omkleed aangevraagd worden bij de afdelingsleider voor 1 april van het laatste examenjaar. Een gespreid examen kan alleen afgelegd worden indien de kandidaat de twee laatste examenjaren op het Ichthus Lyceum blijft. Tussentijdse overstap (bijvoorbeeld op basis van een uitbestedingsovereenkomst naar het vavo) is niet mogelijk.

Bijlage 1 Afspraken bij doubleren en het overdoen van het examenjaar

HAVO-bovenbouw 2018-2019

Voor de leerlingen uit de onderstaande leerjaren gelden de volgende vrijstellingen in geval van doubleren:

	4 havo	5 havo
PTA-toetsen	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling
PTA-Praktische opdrachten	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling
PTA-Handelingsdelen	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling
Profielwerkstuk		Vrijstelling bij een 7,0 of hoger. In de vrijgekomen uren volgens planning op school werken aan de andere vakken.
Bevorderingstoetsen	Geen vrijstelling	NVT
Rekenexamen	Geen vrijstelling (resultaat vervalt, wettelijke regeling)	Geen vrijstelling (resultaat vervalt, wettelijke regeling)
Afgesloten vakken	<p>CKV Vrijstelling bij een 6,5 of hoger en bij voldoende/goed. In de vrijgekomen uren volgens planning op school werken aan de andere vakken.</p> <p>Levensbeschouwing: Vrijstelling bij een 6,5 of hoger. In de vrijgekomen uren volgens planning op school werken aan de andere vakken.</p> <p>Er is de mogelijkheid om het vak toch over te doen. In dat geval moeten de leerling en de ouders zich bij de start van het schooljaar schriftelijk akkoord verklaren met het vervallen van een eerder behaald cijfer.</p>	<p>Vrijstelling voor alle vakken met alleen een SE die in 5H worden afgesloten mits het eindcijfer een 6,5 of hoger is. Dit kan dus gelden voor: MA, IN, BSM en/of O&O.</p> <p>In de vrijgekomen uren volgens planning op school werken aan de andere vakken.</p> <p>Er is de mogelijkheid om het vak toch over te doen. In dat geval moeten de leerling en de ouders zich bij de start van het schooljaar schriftelijk akkoord verklaren met het vervallen van een eerder behaald cijfer</p> <p>Geen vrijstelling voor LO.</p>
AV-lessen	<p>Geen vrijstelling</p> <p>Voor de LOB-onderdelen kan in overleg voor een alternatieve invulling worden gekozen.</p>	NVT

Bijlage 2 Overzicht van alle vakken en onderdelen in de Tweede Fase HAVO

NAAM	Afkorting	In welke klas?	Eind- examen?	Slaag/zak- regeling?
Nederlands	NETL	4 en 5 havo	Ja	Ja
Engels	ENTL	4 en 5 havo	Ja	Ja
Maatschappijleer	MAAT	4 en 5 havo	Nee	Ja, combinatie- cijfer 50%
Lichamelijke opvoeding	LO	4 en 5 havo	Nee	ja, (minimaal V)
Culturele kunstzinnige vorming	CKV	4 havo	Nee	ja, (minimaal V)
Levensbeschouwing	LB	4 havo	Nee	Nee
Mentorbegeleidingsuur	MBU	4 en 5 havo	Nee	Nee
Geschiedenis	GES	4 en 5 havo	Ja	Ja
Frans	FATL	4 en 5 havo	Ja	Ja
Duits	DUTL	4 en 5 havo	Ja	Ja
KUNST (beeldend)	KUBV	4 en 5 havo	Nee	Ja
KUNST (algemeen)	KUA	4 en 5 havo	Ja	Ja
Economie	ECON	4 en 5 havo	Ja	Ja
Maatschappijwetenschappen	MAW	4 en 5 havo	Ja	Ja
Wiskunde A	WISA	4 en 5 havo	Ja	Ja
Wiskunde B	WISB	4 en 5 havo	Ja	Ja
Aardrijkskunde	AK	4 en 5 havo	Ja	Ja
Scheikunde	SCHK	4 en 5 havo	Ja	Ja
Biologie	BIOL	4 en 5 havo	Ja	Ja
Natuurkunde	NAT	4 en 5 havo	Ja	Ja
Management en organisatie	M&O	4 en 5 havo	Ja	Ja
Informatica	IN	4 en 5 havo	Nee	Ja
Onderzoeken en Ontwerpen	O&O	4 en 5 havo	Nee	Ja
Bewegen, Sport en Maatschappij	BSM	4 en 5 havo	Nee	Ja
Profielwerkstuk	PWS	5 havo	Nee	Ja, combinatie- cijfer 50%
Rekenexamen		4 en 5 havo	Ja	Ja, toets moet gemaakt zijn

Bijlage 3 Vrijstellingen bij doubleren, VWO-bovenbouw 2018-2019

Voor de leerlingen uit de onderstaande leerjaren gelden de volgende vrijstellingen in geval van doubleren:

	4 VWO	5 VWO	6 VWO
PTA-Toetsen	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling
PTA-Praktische opdrachten	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling
PTA-Handelingsdelen	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling
Profielwerkstuk	nvt	PWS wordt helemaal afgerond	Vrijstelling bij een 7,0 of hoger. In de vrijgekomen uren volgens planning op school werken aan de andere vakken.
Bevorderingstoetsen	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	n.v.t.
Rekenoets	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling (resultaat vervalt, wettelijke regeling)	Geen vrijstelling (resultaat vervalt, wettelijke regeling)
Afgesloten vakken	(WO en maatschappijleer) Vrijstelling bij een 6,5 of hoger. In de vrijgekomen uren volgens planning op school werken aan de andere vakken. Er is de mogelijkheid om het vak toch over te doen. In dat geval moeten de leerling en de ouders zich bij de start van het schooljaar schriftelijk akkoord verklaren met het vervallen van een eerder behaald cijfer.	(CKV en levensbeschouwing) Vrijstelling bij een 6,5 of hoger en bij voldoende/goed. In de vrijgekomen uren volgens planning op school werken aan de andere vakken. Er is de mogelijkheid om het vak toch over te doen. In dat geval moeten de leerling en de ouders zich bij de start van het schooljaar schriftelijk akkoord verklaren met het vervallen van een eerder behaald cijfer.	Vrijstelling voor alle vakken met alleen een SE die in 6V worden afgesloten mits het eindcijfer een 6,5 of hoger is. Dit kan dus gelden voor: KCV, In, O&O, In de vrijgekomen uren volgens planning op school werken aan de andere vakken. Er is de mogelijkheid om het vak toch over te doen. In dat geval moeten de leerling en de ouders zich bij de start van het schooljaar schriftelijk akkoord verklaren met het vervallen van een eerder behaald cijfer Geen vrijstelling voor LO.
AV-lessen	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling	Geen vrijstelling

		Voor de LOB-onderdelen kan in overleg voor een alternatieve invulling worden gekozen.	
Maatschappelijke stage (indien van toepassing)	Vrijstelling IMAS indien aan alle uren is voldaan: in overleg	Vrijstelling EMAS indien aan alle uren is voldaan: in overleg	
Meesterproef O&O		Draait mee met O&O 6 vwo en rond de meesterproef en ook het SE O&O af.	

Bijlage 4 Overzicht van alle vakken en onderdelen in de Tweede Fase 4 vwo cohort 2018-2019 en 5 vwo cohort 2017-2018

Naam	Afkorting	In welke klas?	Centraal Eind-Examen?	Telt het mee in de slaag/zak-regeling?
Nederlands	Netl	4,5,6	ja	ja
Engels	Entl	4,5,6	ja	Ja
Latijn	Latl	4,5,6	ja	Ja
Grieks	Grtl	4,5,6	ja	ja
Frans	Fatl	4,5,6	ja	ja
Duits	Dutl	4,5,6	ja	ja
Geschiedenis	ges	4,5,6	ja	ja
Aardrijkskunde	Ak	4,5,6	ja	ja
Maatschappijwetenschappen	maw	4,5,6	ja	ja
Culturele en kunstzinnige vorming (alleen atheneum)	ckv	5	nee	ja, combinatie cijfer
Klassieke culturele vorming (alleen gymnasium)	kcv	5,6	nee	Het cijfer maakt onderdeel uit van GTC en/of LTC
Levensbeschouwing	lb	4,5	nee	nee
Kunst algemeen	kua	4,5,6	ja	ja
Kunst beeldend	kubv	4,5,6	ja	ja
Wiskunde a	wisA	4,5,6	ja	ja
Wiskunde b	wisB	4,5,6	ja	ja
Wiskunde c	wisC	4,5,6	ja	ja
Onderzoek en ontwerpen	O&O	4,5,6	nee	ja
Natuurkunde	nat	4,5,6	ja	ja
Scheikunde	schk	4,5,6	ja	ja
Biologie	biol	4,5,6	ja	ja
Economie	econ	4,5,6	ja	ja
Management en organisatie	m&o	4,5,6	ja	ja
Wetenschapsoriëntatie	wo	4	nee	nee
Maatschappijleer	maat	4	nee	ja, combinatiecijfer
Lichamelijke opvoeding	lo	4,5,6	nee	ja, minimaal voldoende
Mentorbegeleidingsuur	mbu	4,5,6	nee	nee
Algemene vaardigheden	av	4, 5	nee	nee
Profielwerkstuk	pws	5,6	nee	ja, combinatiecijfer
Rekentoets		5,6	ja	Toets moet zijn gemaakt

Bijlage 5 Samenstelling combinatiecijfer atheneum/gymnasium 4 vwo/5 vwo

4 vwo – cohort 2018-2019 en 5 vwo – cohort 2017-2018		
Onderdeel van combinatiecijfer	Aandeel in combinatiecijfer	
	atheneum	gymnasium
Profielwerkstuk	33,33%	50%
Maatschappijleer	33,33%	50%
CKV	33,33%	

Bijlage 6 Samenstelling combinatiecijfer atheneum/gymnasium 6 vwo

6 vwo – cohort 2016-2017		
Onderdeel van combinatiecijfer	Aandeel in combinatiecijfer	
	atheneum	gymnasium
Profielwerkstuk	50%	50%
Maatschappijleer	50%	50%